

ظلم

درس
دهم

آیا می‌توانید ظلم و عدل را تعریف کنید؟ گاهی شناخت مصداق ظلم و عدل آسان نیست، ولی انسان از سپیده دم تاریخ تا به امروز نه در شناخت مفهوم کلی ظلم و عدل دچار مشکل بوده است و نه هیچ‌گاه در زشتی ظلم و زیبایی عدل تردید داشته است. با توجه به بدیهی بودن مفهوم ظلم، آیا با مهم‌ترین مصداق آن آشنایی دارید؟ آیا می‌دانید قرآن کریم چه کسانی را ظالم می‌داند و ظلم چه آثار و عواقبی در پی دارد؟

شناخت واژه

ظَلَمَ (ی) : ظلم و ستم کرد

در کتاب‌های لغت در تعریف ظلم گفته شده است : وَضَعُ الشَّيْءِ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهِ؛ قرار دادن چیزی در غیر جایگاه خودش. این تعریف گسترده است و به این معناست که کار یا چیزی به نحوی که شایسته‌ی آن نیست، انجام داده یا قرار داده شود. از این رو شامل انواع ظلم مانند شرک، خروج از حدود الهی، از بین بردن یا رعایت نکردن حقوق دیگران و ... می‌شود.

جست و جو

با چه مشتقاتی از این ریشه در زبان فارسی آشنایی دارید؟

کاربرد در قرآن

برای آشنایی بیش تر با کاربردهای مختلف این ریشه در قرآن، جدول زیر را کامل کنید.

معنای واژه	مشخصات صرفی واژه	عبارت قرآنی	واژه	آیه
		قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي نمل ۴۴	ظَلَمْتُ	۱
		وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُئُوسُ أَمْوَالِكُمْ لا تَظْلِمُونَ وَلا تُظْلَمُونَ بقره ۲۷۹	لا تَظْلِمُونَ لا تُظْلَمُونَ	۲
		أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا حج ۳۹	ظَلِمُوا	۳
		وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا انعام ۲۱	أَظْلَم	۴
		إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا احزاب ۷۲	ظَلُوم	۵

قرائت و ترجمہ

۱۔ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا
وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

یونس ۴۴

۲۔ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا
وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

فُصِّلَتْ ۴۶

۳۔ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ.....درحالی کہ اورا موعظہ می کرد،
يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ
إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

لقمان ۱۳

۴۔ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

بقرہ ۲۵۴

۵۔ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

مائدہ ۴۵

٦- وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ

وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ،

طلاق ١

٧- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءِبَاءَكُمْ وَءِخْوَانَكُمْ ءَوْلِيَاءَ

إِنْ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

وهر کس از شما آن ها را ولی خود قرار دهد ، ...

توبه ٢٣

٨- فَاذْنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ

الَّذِينَ يُضِدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا

وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ

اعراف ٤٤ و ٤٥

٩- وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِءَايَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

انعام ٣٣

١٠- بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ

فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ

وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

روم ٢٩

تمرینات

تمرین اول — با دقت و تدبیر در آیات درس و آیات زیر، توضیح دهید قرآن چه کسانی را ظالم می داند؟
اعراف ۱۰۳ و ۱۶۵، یونس ۱۰۶، حجرات ۱۱، جمعه ۵

تمرین دوم — با مراجعه به آیات زیر، ترکیب هایی را که در مقابل مشتقات «ظلم» است، استخراج کنید و با استفاده از آن ها توضیح دهید مشتقات «ظلم» در چه معنایی به کار رفته است؟
نمل ۱۱، احقاف ۱۲

تمرین سوم — با مراجعه به معجم در ذیل کلمه ی «أَظْلَمَ» (ظالم ترین) بیان کنید ستم کارترین افراد چه کسانی اند؟

پیشنهاد : تحقیق کنید قرآن کریم چگونه توهم ظلم از سوی خدا به بندگان را به طور کامل از بین می برد؟ (با استفاده از آیات درس و آل عمران ۱۰۸، زخرف ۷۴ تا ۷۶، روم ۹ و ۱۰، کهف ۴۹)

حكمة

امام باقر عليه السلام :

الظُّلْمُ فِي الدُّنْيَا هُوَ ظُلُمَاتُ الْآخِرَةِ

ميزان الحكمة، ج ٤، باب الصلاة

